

bragt nogle af de største Goder for den nuværende Menneſkehed —, men derved tillige ofte foraarſaget Rystelser og Omvæltninger, ſaa maa man ikke ſøge dem blandt dem, der ſtaaer paa Selſtæbets Høidepunkter, men ſnarere i Midten; der vil man finde diſſe hidſige og heftige Naturer, der, idet de vilde fremme Reformer, ſtundom have ſtiftet Revolutioner. Lad der os hellere ſøge baade de ivrige men beſindige Reformveinere og de ubefindige eller forbryderſte Omvæltningsmand fortrinſviis imellem den ærede Rigsdagsmands og mine egne Standsfæller; thi jeg tør vel med Henſyn til vor Plads og Trin i Samfundet ſtille os omtrent ſammen; der eller endnu længere nede vilde vi ſnarere kunne finde dem, end mellem Lehnſbeſiddere og Tyrſter. Spørger man om diſſes Stilling til og Deeltagelse i politiffe Omvæltninger, vil man ofte finde, at naar ſtarke Bevægelſer, der i deres Begyndelse og oprindelige Stræben vare fuldt berettigede, vare nærved at overſtride Grændſen, bleve ofte enkelte Mænd af de høieſte Stillinger, ſom erkjendte Billigheden i nogle Fordringer og vilde indrømme dem, for en kort Tid ſtillede i Spidsen; men, naar Bevægelsen ſfred frem, og Revolutionen brød ud, har man faſtet dem bort. Jeg ſiger ikke dette til Fordeel for nogen enkelt Stand, tværtimod, jeg haaber, at Enhver vil antage om mig, at jeg ikke viſſer, at der ſkal beſtaaer ſærlige Standsforrettigheder; man vil tiltroe mig dette Sindelag, om ikke af anden Grund ſaa af Egoiſme. — Men, ſagdes der, det er Hertuger og Grever, der have ſtaaet i Spidsen for Oprøret i Slesvig-holſteen. Ja, det er ganſte viſt; men mange Andre have ikke blot ſiden men under Forberedelsen fulgt dem, tildeels viſt Veien; der var Advocater, Profefſorer, Præſter; vi kunne i den Henſeende ſtige ned ſaa langt vi vilde, thi man foragtede hverken den jævne Borger eller Bonde-mand, naar han tilbød ſig og man kunde bruge ham. Men det var noget ganſte Andet, hvorom Spørgsmaalet der dreiede ſig, end det,

der danner den almindelige Forſkjel imellem Conſervative og Reformmand eller endog Omvæltningsmand, og man ſkal ikke ved at ſammenblende diſſe Ting med hinanden aldeles forvirre Betragtningen. Der var ikke Tale om Statsformer, ikke om Fordeling af Rettigheder og Indflydelse i Staten, men der handledeſ om Statens Sammenhæng, om hvad der ſkulde udgjøre Statens Legeme, og derved komme ganſte andre Motiver frem, ſom vi juſt i denne Tid ſkulde ſkerpe, ikke ſvække Blikket for. Vel var det en egennyttig Hertug, der ſøgte at gjøre ſig ſelv til Monarch i ſaa fuld og udſtrakt Betydning ſom muligt, uden i ſaa Henſeende i mindſte Maade at ville reformere i Statens Skikkelse; men de Andre fulgte ham, ikke fordi de vare mindre conſervative med Henſyn til Statens Form og Skikkelse, men fordi de hørte til en anden Nationalitet, der nu engang ikke vilde vare ſammen med os paa ærlige og billige Vilkaar, eller hvis Foreſtillinger om Forbindelſesmaaden dog var forvirret. Det var det, ſom bragte Mænd, der ellers hørte til de forſkjelligſte politiffe Partier ſom til de forſkjelligſte Stænder, til at ſlutte ſig ſammen, Mænd, ſom ellers vilde have bekæmpet hinanden med bittert Had. Dette ſkulde vi ikke ſkjule for os ſelv, vi ſkulde vide, hvem vore Fiender ere i den ene og i den anden Retning. Vilde vi styrke og conſervere i det Punkt, hvor de have ſonderrevet og adſplittet, da ſkulde vi styrke Nationalitetſfølelsen, ikke den eenſidige, der bliver til Nationalhad, men den, der forlanger, at Folket ſkal leve efter ſin fulde Berettigelse ved Siden af et andet Folkeelement, da ſkulde vi ſøge efter Formen for et Samliv, hvori begge Dele kunne bevæge ſig hver efter ſin Udſtrækning, uden at trykkes af hinanden. Det Conſervative, hvorom her er Spørgsmaal, ſkiller ſig meget væſentligt fra det, der med Henſyn til Statens Indretninger og Udvikling med Rette kaldes ſaa.